LIETUVOS RESPUBLIKOS
SPECIALIŲJŲ ŽEMĖS NAUDOJIMO SĄLYGŲ ĮSTATYMO NR. XIII-2166 2, 23, 24 ir 25 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO DERINIMO PAŽYMA

Institucija	Pastabos	Argumentai
Pil. Edgaras Mefiodas	I. PASIŪLYMŲ ESMĖ Pagrindinis šių pasiūlymų tikslas – kad rengiant galutinę projekto Nr. 26-10069 redakciją būtų realiai, o ne formaliai peržiūrėti 6–10 kV oro linijų apsaugos zonų atstumai. Projekte 6–10 kV oro linijoms paliekamas 10 metrų atstumas į abi puses, pakeičiant tik jo matavimo pradžios tašką – apsaugos zonos ribas numatoma matuoti nuo oro linijos atramų ašies vietoje kraštinio laido, tačiau pats įstatyme nustatytas 10 metrų norminis atstumas 6–10 kV oro linijoms neperžiūrimas. 6–10 kV oro linijos tebėra eksploatuojamos gyvenamosiose, sodų ir kitose urbanizuotose teritorijose. Šiose teritorijose plati apsaugos zona apima reikšmingą, o mažesniuose sklypuose – neretai esminę jų dalį, riboja statybą, teritorijos pertvarkymą ir kitą teisėtą naudojimą. Todėl reguliavimo pagrindimas vien vardine įtampa ir administraciniu ribų nustatymo patogumu nėra pakankamas. Tikslinga įvertinti faktines linijų technines charakteristikas, realią riziką, teritorijos pobūdį ir mažiau žemės savininkų teises ribojančias priemones. Kartu siūloma pataisyti projekto 5 straipsniu keičiamą derinimo mechanizmą. Jeigu įstatymas tam tikrą veiklą apsaugos zonoje leidžia gavus elektros tinklų savininko ar valdytojo pritarimą, derinimas turėtų reikšti realų individualų vertinimą, o ne automatinį nepritarimą vien dėl patekimo į apsaugos zoną. II. TOBULINTINOS PROJEKTO NUOSTATOS 1. Deklaruojamas tikslas mažinti apsaugos zonas neatitinka 6–10 kV oro linijoms siūlomo reguliavimo Lietuvos Respublikos energetikos ministerija 2026 m. liepos 10 d. paskelbė informaciją pavadinimu „Parengti siūlymai mažinti elektros tinklų apsaugos zonas ir apribojimus žemės savininkams“. Ministerija nurodė, kad pakeitimais siekiama panaikinti technologijų pažangos nebeatspindinčius ir pertekliniais tapusius apribojimus, taip pat užtikrinti, kad žemės savininkų teisės nebūtų ribojamos labiau, negu realiai reikalauja tinklų sauga. Tačiau 6–10 kV oro linijoms projekte ir toliau	**Neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies.** Atsižvelgiant į tai, kad visos pastabos yra panašaus pobūdžio, siekiant tinkamai atsakyti, ir išvengiant pasikartojimų, teikiamas bendras argumentuotas paaiškinimas, tinkantis visiems pastabos punktams. Bendrai vertinant pateiktas pastabas, darytina išvada, kad siūlymai nėra niekuo pagrįsti, o pateikiama subjektyviu vertinimu grindžiama problematika. Pastabos teikiamos dėl reguliavimo įgyvendinimo procedūrų, o keliami klausimai ir siūlymai ne dėl įstatymo lygmens reguliavimo problematikos. Lietuvos energetikos institutas (LEI) atliko studiją, kurioje pateikiama lyginamoji penkių Europos valstybių – Suomijos, Švedijos, Vokietijos, Lenkijos ir Prancūzijos – elektros tinklų apsaugos zonų reglamentavimo analizė (toliau – Studija). Šios Studijos pagrindu parengti pagrįsti siūlymai dėl galiojančio apsaugos zonų teisinio reguliavimo tobulinimo. Atlikus Studiją, užsienio šalių praktikos apžvalga parodė, kad egzistuoja įvairūs elektros tinklo apsaugos zonų reglamentavimo modeliai. Nors skirtingose šalyse apsaugos zonų reglamentavimas skiriasi, pagrindiniai principai – saugumas ir operatoriaus kontrolė – išlieka bendri. Remiantis atlikta užsienio šalių praktikų apžvalga ir lyginant ją su esama elektros perdavimo bei skirstomojo tinklo operatorių praktika, Studijos metu identifikuoti keli aspektai, kuriuose būtų galima patobulinti apsaugos zonų reglamentavimą.

	nustatomas 10 metrų atstumas. Keičiama jo skaičiavimo pradžia, bet ne pats norminis dydis. Todėl ministerijos paskelbtas bendras apsaugos zonų ploto sumažėjimas neatsako į klausimą, kodėl būtent 6–10 kV oro linijoms ir toliau būtina vienoda 10 metrų zona, nepriklausomai nuo konkrečios linijos konstrukcijos, techninių charakteristikų ir teritorijos, kurioje ji yra. Matavimo atskaitos taško pakeitimas nėra pakankama paties atstumo peržiūra. Jeigu deklaruojamas tikslas yra pašalinti technologiškai pasenusius ir perteklinius ribojimus, projekto rengėjai turėtų įvertinti ne vien geometrinį zonos sumažėjimą dėl kito matavimo taško, bet ir paties 10 metrų dydžio būtinumą bei proporcingumą 6–10 kV oro linijoms. 2. Oro linijų apsaugos zonos nustatomos nevertinant faktinių techninių charakteristikų Projekto 4 straipsniu siūlomoje Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 24 straipsnio 1 dalyje oro linijų apsaugos zonos dydis ir toliau siejamas iš esmės tik su vardine įtampa. Vienodas 10 metrų atstumas taikomas 6–10 kV oro linijoms, nors jos gali skirtis laidų konstrukcija ir izoliacija, laidų išdėstymu, aukščiu, įlinkiu ir galimu nuokrypiu, tarpatramiu, atramų konstrukcija, avariniu režimu, priežiūros ir gedimų šalinimo sąlygomis bei kitais realią riziką lemiančiais parametrais. Skirtingų techninių charakteristikų oro linijų sutapatinimas vien pagal įtampos intervalą neleidžia nustatyti, kada 10 metrų atstumas yra objektyviai būtinas, o kada, atsižvelgiant į konkrečios linijos technines charakteristikas, realią riziką ir teritorijos pobūdį, pakanka mažesnės apsaugos zonos. Įstatyme turėtų būti nustatyti diferencijuoti, objektyviais techniniais kriterijais pagrįsti dydžiai. 3. Neįvertinama 6–10 kV oro linijų padėtis gyvenamosiose ir urbanizuotose teritorijose 6–10 kV oro linijos nėra vien atvirose neurbanizuotose teritorijose esanti infrastruktūra. Jos tebėra gyvenamosiose vietovėse, sodų teritorijose ir kitose urbanizuotose teritorijose, kuriose sklypai paprastai yra mažesni, užstatymas tankesnis, o žemės naudojimo poreikiai intensyvesni, tačiau tai savaime nenulemia elektrosaugos pažeidimų ar nustatytų minimalių techninių atstumų nesilaikymo. Vienodo pločio zona tokioje teritorijoje sukelia gerokai didesnius praktinius padarinius negu atviroje teritorijoje: gali apriboti esamo sklypo užstatymą, rekonstravimą, paskirties realizavimą ir racionalų naudojimą. Todėl rengiant reguliavimą tikslinga	Atsižvelgiant į tarptautinę patirtį, siūloma atnaujinti kai kurių apsaugos zonų dydžius, sąvokas bei pakoreguoti draudžiamų veiklų sąrašą, siekiant dar aiškiau užtikrinti elektros tinklų saugumą ir operatoriaus kontrolę. Įstatymo projektas parengtas atliktos Studijos pagrindu, siekiant užtikrinti objektyviai būtiną elektros tinklų apsaugos zonų dydžių pagrįstumą, elektros tinklų apsaugos zonose taikomų specialiųjų žemės naudojimo sąlygų suvaržymų apimties proporcingumą, užtikrinant aukščiausią strateginės energetikos infrastruktūros fizinės saugos lygį. Įstatymo projektu visiems įtampos lygiams yra nustatytos konkrečios apsaugos zonos ir specialiosios žemės naudojimo sąlygos, atitinkančios galimas rizikas elektros tinklo patikimam darbui ir aplinkai. Apsaugos zonos paskirtis yra apsaugoti elektros tinklą ir užtikrinti jo saugų eksploatavimą. Todėl apsaugos zonos dydis siejamas su elektros tinklo techninėmis savybėmis ir eksploatavimo poreikiais, o ne su teritorijoje esančių žemės sklypų verte, dydžiu ar užstatymo intensyvumu. Elektros tinklų apsaugos zonos nustatomos pagal tinklo technines charakteristikas ir jo keliamas rizikas, o ne pagal aplink esančių žemės sklypų ekonominę vertę ar užstatymo intensyvumą. Priešingu atveju gautųsi situacija, kad pvz. tas pats 10 kV tinklas vienur būtų laikomas saugiu, o kitur nesaugiu, nors jo techninės savybės nesikeičia. Į pasiūlymą papildomai mažinti ar diferencijuoti 6–10 kV oro linijų apsaugos zonas neatsižvelgta, nes nėra tam pagrindo. Atlikto techninio vertinimo metu buvo įvertintas šių tinklų darbo režimas, galimų

	atskirai įvertinti 6–10 kV oro linijų apsaugos zonų poveikį gyvenamosiose ir urbanizuotose teritorijose ir pasirinkti tokį reguliavimą, kuris saugos tikslą pasiektų mažiausia būtina žemės savininkų teisių ribojimo apimtimi. 4. Apsaugos zona nepagrįstai sutapatinama su individualiu techniniu saugos atstumu Elektros tinklų apsaugos zona yra įstatymu nustatyta teritorija, kurioje taikomas specialus veiklos režimas. Ji nėra tapati konkrečiam statiniui, darbui ar situacijai pagal faktinius techninius parametrus nustatomam minimaliam saugos atstumui. Pats statinio ar veiklos patekimas į apsaugos zoną savaime neįrodo techninės saugos reikalavimo pažeidimo. Bendras teritorinis ribojimas ir individualus techninis vertinimas atlieka skirtingas funkcijas. Todėl bendros apsaugos zonos dydžio pagrįstumas vertintinas savarankiškai, o derinimo metu privalėtų buti vertinami – faktiniai konkrečios linijos, statinio ir planuojamos veiklos parametrai. 5. Neužtikrinamas proporcingas ir duomenimis pagrįstas reguliavimas Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 2 punkte įtvirtintas proporcingumo principas reikalauja, kad pasirinktos teisinio reguliavimo priemonės nevaržytų teisinių santykių subjektų daugiau, negu reikia teisinio reguliavimo tikslams pasiekti. Todėl nuosavybės naudojimą ribojantis vienodas 10 metrų atstumas vertintinas remiantis aktualiais techniniais duomenimis ir rizikos vertinimu, parodančiu ne tik pasirinkto dydžio tinkamumą, bet ir tai, kad mažiau ribojančios priemonės nėra pakankamos. Projekte nepateikiamas atskiras viešai patikrinamas pagrindimas, kodėl skirtingų techninių charakteristikų 6–10 kV oro linijoms, įskaitant esančias gyvenamosiose ir urbanizuotose teritorijose, turi būti taikomas tas pats 10 metrų dydis. Tokio pagrindimo nebuvimas ypač akivaizdus ministerijai pačiai pripažįstant, kad dabartiniai dydžiai buvo nustatyti pagal ankstesnes technologines galimybes ir kad technologijų pažanga leidžia saugą užtikrinti mažesnėse erdvinėse ribose. III. NEVEIKIANTIS DERINIMO MECHANIZMAS 1. Įstatymas numato individualų derinimą, o ne automatinį draudimą Projekto 5 straipsniu siūlomo Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 25 straipsnio 2 dalyje nurodytos veiklos apsaugos zonose nėra absoliučiai draudžiamos: jos galimos gavus elektros tinklų savininko ar valdytojo pritarimą. Vadinasi, įstatymo modelis	gedimų pobūdis, žingsnio įtampos rizika ir saugaus eksploatavimo poreikiai. Vertinimas neatskleidė pagrindo nustatyti mažesnę nei 10 m apsaugos zoną nuo atramų ašies. Atsižvelgiant į pastabą, aiškinamasis raštas papildytas išsamesniu šio sprendimo pagrindimu. *Dėl 10 m apsaugos zonos dydžių pagrįstumo.* Siūlomi pakeitimai grindžiami ne tik kitų Europos valstybių praktikos analize, bet ir Studijoje atliktu techninių rizikų vertinimu. Studijoje analizuoti galimi elektros oro linijų atramų gedimo ir griūties scenarijai, pavojingos zonos nutrūkus laidams, žingsnio įtampos poveikis, taip pat saugūs atstumai iki žmonių, statinių ir technikos. Lietuvos elektros energetikos sistemoje naudojami elektros tinklai su izoliuota ir įžeminta neutrale. Įžemintos neutralės tinkle nukritus laidui įvyksta trumpasis jungimas ir, suveikus apsaugoms, oro linija atjungiama. Tuo tarpu izoliuotos neutralės režimu veikiančioje vidutinės įtampos elektros oro linijoje nukritus laidui įvyksta įžemėjimas, tačiau dėl šiai sistemai būdingo relinės apsaugos veikimo linija gali būti atjungiama ne iš karto. Priklausomai nuo pažaidos pobūdžio, nukritęs laidas kelias valandas gali išlikti su įtampa. Atlikus techninį vertinimą, nustatyta, kad 10 kV elektros oro linijos pažaidos atveju gyvybei pavojinga žingsnio įtampa gali susidaryti iki 8 m spinduliu, o atramos griūties atveju, atsižvelgiant į atramos aukštį, pavojinga zona gali siekti iki 11 m. Todėl 10 m apsaugos zona laikytina techniniu ir teisėkūriniu kompromisu, kuriuo nustatomas vienodai taikomas minimalus saugus atstumas,

	grindžiamas konkretaus projekto ar numatomos veiklos individualiu įvertinimu. Tačiau siūlomo 25 straipsnio 3 dalyje paliekami tik bendro pobūdžio nepritarimo pagrindai – techninės saugos reikalavimų pažeidimas arba pavojus aplinkai, žmonių turtui, gyvybei ar sveikatai. Nenustatoma, kokius faktinius duomenis, normas, skaičiavimus ir alternatyvas elektros tinklų savininkas ar valdytojas turėtų įvertinti ir nurodyti. Dėl to įstatyme numatytas individualus derinimas praktikoje virsta formaliu nepritarimu. 2. Vien patekimas į apsaugos zoną neturėtų būti pakankamas nepritarimo pagrindas Jeigu projekto ar veiklos patekimo į apsaugos zoną faktas būtų pakankamas nepritarimui, pati pritarimo procedūra netektų savarankiškos prasmės. Todėl nepritarimas turėtų būti grindžiamas konkretaus privalomo techninės saugos reikalavimo pažeidimu arba konkrečiais duomenimis pagrįstu pavojumi, nustatytu įvertinus faktinius linijos, planuojamo statinio ar veiklos parametrus. 3. Nepritarimas turėtų būti konkretus ir patikrinamas Siekiant užtikrinti realų individualų vertinimą, motyvuotame nepritarime siūloma nurodyti: a) konkretų taikomą privalomą techninės saugos reikalavimą ir jo nustatytą dydį ar sąlygą; b) faktinius konkrečios oro linijos, planuojamo statinio ir numatomos veiklos parametrus; c) atstumų ir kitų reikšmingų dydžių nustatymo ar apskaičiavimo metodiką bei rezultatus; d) konkretaus pavojaus pobūdį, jo tikimybę ir padarinius pagrindžiančius duomenis bei tiesioginį ryšį su numatoma veikla; e) įvertintas mažiau žemės ar kito nekilnojamojo turto naudojimą ribojančias technines alternatyvas ir motyvus, dėl kurių jos konkrečiu atveju negali būti taikomos. 4. Abstrakti gedimo ar avarijos rizika negali būti visa apimtimi perkeliama žemės savininkui Elektros tinklų savininkui ar valdytojui tenka atsakomybė saugiai eksploatuoti savo infrastruktūrą, ją prižiūrėti ir valdyti gedimų bei avarinių situacijų riziką. Vien teorinė laido nutrūkimo, atramos gedimo ar kitos avarijos galimybė, neįvertinus konkrečios linijos būklės, konstrukcijos, faktinių atstumų ir galimų rizikos valdymo priemonių, neturėtų savaime pagrįsti nepritarimo konkrečiam projektui ar numatomai veiklai ir visos su infrastruktūros gedimu susijusios rizikos naštos perkėlimo žemės savininkui. 5. Derinimo mechanizmas negali faktiškai perkelti viešosios infrastruktūros pertvarkymo naštos privačiam asmeniui Derinimas negali būti redukuojamas	įvertinant ne vieną konkretų pažaidos scenarijų, bet skirtingų rizikų visumą. Elektros tinklų apsaugos zonos paskirtis neapsiriboja vien žingsnio įtampos ar laido nutrūkimo rizikos valdymu. Ji taip pat skirta užtikrinti saugų ir patikimą elektros tinklų eksploatavimą, jų apsaugą nuo trečiųjų asmenų veiklos, darbuotojų bei visuomenės saugą, galimybę vykdyti techninę priežiūrą, šalinti pažaidas ir likviduoti avarijų padarinius. Nors operatorius privalo imtis teisės aktuose nustatytų priemonių saugiam ir patikimam tinklų eksploatavimui užtikrinti, gedimai gali kilti dėl trečiųjų asmenų veiksmų ar stichinių gamtos reiškinių. Dėl to 10 kV elektros oro linijoms turi būti išlaikytas minimalus atstumas, būtinas tiek rizikoms valdyti, tiek operatyviai prieigai prie tinklo užtikrinti. Teisėkūros požiūriu nustatant bendro pobūdžio apsaugos zonų dydžius remiamasi ekspertiniu techniniu vertinimu, infrastruktūros kategorijos techninėmis charakteristikomis, eksploatavimo poreikiais, saugos reikalavimais ir reguliavimo tikslais. Toks reguliavimas neturi paneigti kiekvieno teoriškai įmanomo alternatyvaus dydžio. Pabrėžtina, kad nustatomi elektros tinklų apsaugos zonų dydžiai nėra individualiai apskaičiuojami kiekvienai oro linijai ar žemės sklypui. Priešingas modelis reikštų, kad apsaugos zonos dydis kiekvienu atveju turėtų būti nustatomas pagal konkrečios linijos konstrukciją, laidų tipą, atramų parametrus, tarpatramius, laidų įlinkį ir teritorijos pobūdį. Kadangi šios techninės charakteristikos gali keistis rekonstruojant tinklą, keičiant laidus, atramas ar tarpatramius, individualizuotas modelis lemtų nuolat

	į pasirinkimą atsisakyti teisėtos veiklos arba savo lėšomis rekonstruoti ar perkelti elektros tinklų savininkui priklausančią infrastruktūrą, prieš tai neįvertinus kitų techninių sprendimų galimybės. Prieš siūlant infrastruktūros rekonstrukciją turi būti konkrečiai pagrįsta, kad būtent ji yra būtina ir kad nėra mažiau žemės ar kito nekilnojamojo daikto naudojimą ribojančio techninio sprendimo. IV. KONKRETŪS SIŪLOMI PAKEITIMAI 1. Iš esmės peržiūrėti ir diferencijuoti 6–10 kV oro linijų apsaugos zonų atstumus Siūloma projekto 4 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 24 straipsnio 1 dalyje 6–10 kV oro linijų apsaugos zonų dydžius pagrįstai diferencijuoti pagal objektyvius ir patikrinamus kriterijus, įskaitant linijos technines charakteristikas, laidų konstrukciją ir izoliaciją, jų faktinį išdėstymą, aukštį, įlinkį ir galimą nuokrypį, tarpatramį, atramų konstrukciją, realią riziką ir teritorijos pobūdį. Nustatomi dydžiai ir jų diferencijavimo kriterijai turi būti pagrįsti aktualiais techniniais duomenimis ir rizikos vertinimu. Siūloma numatyti atskirą reguliavimą gyvenamosiose, sodų ir kitose urbanizuotose teritorijose esančioms 6–10 kV oro linijoms ir galutinėje projekto redakcijoje neapsiriboti vien 10 metrų atstumo matavimu nuo kito atskaitos taško. 2. Patikslinti elektros tinklų savininko ar valdytojo nepritarimo kriterijus Projekto 5 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 25 straipsnio 3 dalį siūloma išdėstyti taip: „3. Elektros tinklų savininkas ar valdytojas nepritaria projektui ar numatomai veiklai tik tada, kai, įvertinus konkretaus elektros tinklo ir projekto ar numatomos veiklos faktinius parametrus, nustatoma, kad šio straipsnio 2 dalyje nurodyti darbai pažeis konkretų privalomą elektros tinklų techninės saugos reikalavimą ir (ar) sukels konkrečiais duomenimis pagrįstą pavojų aplinkai, žmonių turtui, jų gyvybei ar sveikatai. Vien projekto ar numatomos veiklos patekimas į elektros tinklų apsaugos zoną nėra pakankamas nepritarimo pagrindas. Nepritarime nurodomas konkretus pažeidžiamas reikalavimas, faktiniai konkrečiu atveju nustatyti dydžiai ir teisės aktuose nustatyti privalomi dydžiai, jų nustatymo ar apskaičiavimo metodika, pavojaus pobūdis ir jį pagrindžiantys duomenys, taip pat įvertintos mažiau žemės ar kito nekilnojamojo daikto naudojimą ribojančios techninės	kintantį apsaugos zonų teisinį režimą. Toks režimas būtų sunkiai administruojamas, registruojamas ir aiškiai identifikuojamas žemės savininkams bei tretiesiems asmenims. Be to, 10 kV elektros oro linijų apsaugos zonos sumažinimas apsunkintų linijų eksploatavimo, techninės priežiūros ir pažaidų šalinimo darbus, ypač esant ekstremalioms oro sąlygoms, kai operatyvi ir saugi prieiga prie elektros tinklų yra būtina elektros energijos persiuntimui atkurti. Atsižvelgiant į tai, 10 m apsaugos zonos dydis yra pagrįstas techninių rizikų visuma, saugaus tinklų eksploatavimo ir avarijų likvidavimo poreikiais bei būtinybe nustatyti aiškų, stabilų ir vienodai taikomą teisinį režimą. Todėl nėra pagrindo šį dydį diferencijuoti pagal kiekvienos oro linijos individualias technines charakteristikas arba atskirai įrodinėti kiekvieno mažesnio alternatyvaus atstumo nepakankamumą. *Dėl elektros tinklų savininko ar valdytojo pritarimo ar nepritarimo projektui.* Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme (toliau – SŽNSĮ) 25 straipsnio 3 dalyje jau nustatyti nepritarimo pagrindai: techninės saugos reikalavimų pažeidimas arba pavojus aplinkai, žmonių turtui, gyvybei ar sveikatai. Konkretūs techniniai kriterijai priklauso nuo tinklo įtampos, konstrukcijos, konkretaus projekto ir numatomos veiklos ir yra nustatyti elektros įrenginių projektavimą, įrengimą, eksploatavimą ir visuomenės sveikatos saugą reglamentuojančiuose teisės aktuose. Projektų derinimas ir vertinimas veiklos pritarimui ar nepritarimui vykdomas, vadovaujantis SŽNSĮ 25 straipsnio 1 ir 2 dalimis ir

	alternatyvos ir nurodytos priežastys, dėl kurių jos konkrečiu atveju negali būti taikomos.“ 3. Centralizuotai, be žemės savininko prašymo, patikslinti sumažėjusias apsaugos zonas Projekto 6 straipsnio 5 dalies formuluotė, pagal kurią sumažėjusių zonų nustatymas ir įregistravimas gali būti atliekamas esant apsaugos zonų pakeitimu suinteresuoto asmens prašymui, neužtikrina savalaikio duomenų patikslinimo. Kadangi specialiosios žemės naudojimo sąlygos buvo įregistruotos centralizuotai, pasikeitus įstatyme nustatytam apsaugos zonos dydžiui registro duomenys taip pat turėtų būti patikslinti centralizuotai, be atskiro žemės savininko prašymo. Administracinė ir finansinė našta neturėtų būti perkeliama žemės savininkui, nes zona nustatyta dėl elektros tinklų savininko ar valdytojo infrastruktūros. Projekto 6 straipsnio 5 dalį siūloma išdėstyti taip: „5. Iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos nustatytų ir įregistruotų elektros tinklų apsaugos zonų, kurios dėl šio įstatymo 4 straipsnio nuostatų sumažėja, duomenys Nekilnojamojo turto registre patikslinami centralizuotai, be atskiro suinteresuoto asmens prašymo, iki 2028 m. gruodžio 31 d. Duomenų, reikalingų šiam patikslinimui atlikti, pateikimą savo iniciatyva ir lėšomis užtikrina elektros tinklų savininkas ar valdytojas.“ 4. Aiškiai nustatyti naujų nepritarimo pagrindimo reikalavimų taikymą pradėtoms ir nebaigtoms derinimo procedūroms Projekto 6 straipsnio 4 dalyje nurodyti iki įstatymo įsigaliojimo pradėti rengti statinių ar kitos veiklos projektai, tačiau siūloma aiškiai įvardyti ir jau pradėtas, bet nebaigtas elektros tinklų savininko ar valdytojo pritarimo procedūras. Tai pašalintų galimybę naujas, proporcingesnes taisykles netaikyti vien dėl to, kad derinimas pradėtas anksčiau. Projekto 6 straipsnio 4 dalį siūloma papildyti sakiniu: „Šio įstatymo 5 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 25 straipsnio 3 dalies nuostatos taip pat taikomos iki šio įstatymo įsigaliojimo pradėtoms ir nebaigtoms elektros tinklų savininko ar valdytojo pritarimo projektui ar numatomai veiklai procedūroms.“ V. DĖL LIETUVOS ENERGETIKOS INSTITUTO ANALIZĖS VIEŠUMO Lietuvos Respublikos energetikos ministerija 2026 m. liepos 10 d. paskelbtame pranešime nurodė, kad Lietuvos energetikos institutas atliko	kitais elektros srities teisės aktais (Elektros linijų ir instaliacijos įrengimo taisyklėmis, Elektros įrenginių įrengimo bendrosiomis taisyklėmis, Saugos eksploatuojant elektros įrenginius taisyklėmis ir kt.), Higienos norma HN 104:2011 „Gyventojų sauga nuo elektros linijų sukuriamo elektromagnetinio lauko“ ir kitais su tuo susijusiais teisės aktais. Visų galimų techninių parametrų ir jų vertinimo metodų perkėlimas į SŽNSĮ būtų neproporcingas ir apsunkintų jų atnaujinimą. Elektros tinklų operatorius, priimdamas individualų administracinio pobūdžio sprendimą dėl pritarimo, privalo jį pagrįsti konkrečiam atvejui taikomais teisės aktų reikalavimais ir faktinėmis aplinkybėmis. Siūloma nuostata, įpareigojanti operatorių kiekvienu atveju projektuoti ir vertinti visas galimas technines alternatyvas, nepagrįstai perkeltų projekto rengėjui tenkančias projektavimo funkcijas elektros tinklų savininkui ar valdytojui. Atsižvelgiant į institucijų ir suinteresuotų asmenų pastabas, Įstatymo projekto 6 straipsnio 5 dalies atsisakyta. Sumažintos elektros tinklų apsaugos zonos bus keičiamos sistemiškai pagal Įstatymo projekto 6 straipsnio 3 dalyje nustatytą tvarką ir terminą, nereikalaujant atskiro žemės savininko ar kito suinteresuoto asmens prašymo. Dėl pasiūlymo dėl elektros tinklo rekonstrukcijos darbų, darytina prielaida, kad siūloma projektavimo funkciją perduoti elektros tinklų operatoriui. Manome, kad tokiu būdu ne tik nebus skatinamas inžinerinis lygis Lietuvoje bet ir operatoriui bus priskiriamos funkcijos, kurios nėra susijusios su elektros skirstymo ar perdavimo funkcijos atlikimu. *Dėl Studijos paviešinimo.*

	Suomijos, Švedijos, Vokietijos, Lenkijos ir Prancūzijos elektros tinklų apsaugos zonų reglamentavimo analizę, kurios pagrindu parengti siūlymai dėl galiojančio teisinio reguliavimo tobulinimo. Tame pačiame pranešime teigiama, kad projektas grindžiamas objektyviais techniniais duomenimis ir tarptautine patirtimi. Tačiau kartu su viešai paskelbtu projektu nepateikta visa analizė, jos metodika, palyginamosios lentelės, naudoti šaltiniai ir išsamios išvados. Siūlytina paviešinti visą analizę, kad būtų galima patikrinti, ar skirtingose valstybėse buvo lyginamos tos pačios teisinės kategorijos – būtent žemės naudojimą ribojančios elektros tinklų apsaugos zonos, minimalūs techniniai atstumai, darbų saugos ribos, servitutai, infrastruktūros koridoriai, operatoriaus priežiūrai reikalinga erdvė. Taip pat svarbu atskleisti, kokie duomenys pagrindžia oro linijoms paliekamą tą patį dydį ir kodėl nepasirinktas diferencijuotas reguliavimas ar mažinamas atstumas.	Atsižvelgiant į tai, kad Studija yra užsakomasis elektros skirstymo sistemos operatoriaus ir elektros perdavimo sistemos operatoriaus darbas, Energetikos ministerija nėra kompetentinga institucija spręsti Studijos viešinimo klausimo. Studijoje siūlomi SŽNSĮ pakeitimai yra perkelti į Įstatymo projektą. Atlikta analizė, remiantis kurios objektyviais duomenimis ir teikiamas Įstatymo projektas, buvo orientuota į eksploatacinį, techninį ir visuomeninį nustatytų elektros tinklų apsaugos zonų poveikį, teisinio reguliavimo palyginimą. Vertinant apsaugos zonų optimizavimo galimybes, buvo analizuojamos galimos grėsmės aplinkinių gyventojų ir operatoriaus personalo saugai, įskaitant saugių atstumų užtikrinimą bei elektrinių ir magnetinių laukų poveikį žmogaus sveikatai, atsižvelgiant į elektros tinklų įtampos lygį ir technologinius parametrus.

_____